

סניפי בית הדין בבני ברק ובקרית ספר (מודיעין עילית) בשבתו כבוררות וכבית הוראה לממונות במעמד שני צדדים, ע"י דיין יחיד או מותב תלתא

(תיק זה פורסם כבר בחוברות המודפסות של בית הדין)

מזמין פועל לשפץ בית חברו מי נתבע לגבי תשלום

תיק מס' 1723.

נשאל הדיין וכו' הגרמ"ה בדבר קרוב משפחה של זוג צעיר שהזמין קבלן לשפץ בית הזוג וסיכם עם הקבלן שיהיה על חשבוננו, ולבסוף ברח המזמין, האם יכול הקבלן לתבוע את הזוג עצמו מדין יורד, אע"פ שלא סיכם עמו מראש. והשיב שמכיון שהקרוב היה יכול בעצמו לגבות אח"ז מהזוג את מה שהיה משלם לקבלן, וכמבואר בסימן רמ"ו ברמ"א סעיף יז מתרוה"ד סי' שיז, שמי שהאכיל חתנו כו"כ שנים יכול לתבוע דמי המזונות ממנו, א"כ יש שעדר"נ דהמזמין חייב לקבלן והזוג חייב למזמין, ויכול לתבוע ולגבות ישר. ושאלו ע"ז דהקרוב הרי יכול שלא לתבוע ובו הדבר תלוי, ואיך הקבלן יכול לחייב מיד. והוספתי דאין כל שעדר"נ דכל תחילת קיומו מותנה במציאות של שיעבוד נגד שיעבוד ולא מחוב שאפשר לתבוע, ומכיון שעדיין לא השתעבד הזוג למזמין, אין הקבלן יכול לבוא לתבוע מהזוג מצד שעדר"נ.

אמנם בר מן הא החיוב מבואר להדיא בשו"ע הלכות פועלים בסי' שלב ס"א ובסי' שלו ס"א דבשכרכם עלי חוזר ונוטל מבע"ה מה שההנהו, וכן מבואר בביאור הגר"א סוף סי' פז ס"ק קיז בשם מהר"מ שיש חיוב חתן לשדכן אף שלא בקשו להציע לו את השידוך דסו"ס נהנה. (ואין זה מ"ש הגר"א אלא לפי מה שהתבאר לן בגליוני חו"מ זכרון משה עי"ש בעמ' סז וז"ל: מ"ש הגר"א כיורד שלא ברשות צ"ב הא שדכן הוי יורד ברשות שהרי החתן שיתף עמו פעולה ולולא שעשו מעשה ע"פ השדכן לא היו משתדכים, והמעין במהר"מ הנמצא במרדכי פ' האומנין יראה שלא מדבר על שדכן אלא על מלמד, ואולי חסרות תיבות בביהגר"א, או שנוקט דבלי הסכמת מחיר גם מה שנעשה ברשות הוי כשלא ברשות, וברשות היינו כשקצבו התשלום מראש, דטוען הסכמתי לקבל רק בחינם ואעפ"כ יש חיוב לשלם מידי דהוי שלא ברשות כשעשויה ליטע). ויש לציין שחיוב זה אינו על כל המחיר של הקבלן אלא רק מדין יורד דהיינו ההוצאות ובעשוי' ליטע גם שבח אריס. ואם היה באופן שהסכים בע"ה ולא מחה רק סמך על תשלום המזמין, יש מקום לחייב מדין אחר, דהוי כהמחהו אצל חנווני וחזר בו, יעוי' בפסקי דין כך טו עמ' שיח ע"פ הגמ' בב"מ דף קיח א.

